

**Stowarzyszenie Polski Instytut  
Praw Głuchych**

ul. A. Gajkowicza 5/85  
03-562 Warszawa

**Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji**

Szanowni Państwo,

działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870), zawiadamiam o stanowisku Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dalej: PFRON lub Fundusz, w sprawie Państwa petycji z dnia 01 lipca br. dotyczącej zapewnienia osobom głuchym pełnego dostępu do informacji oraz przeciwdziałania dyskryminacji poprzez opracowanie i wdrożenie jednolitych zasad oraz wytycznych dla wszystkich 16 oddziałów PFRON i podległych im jednostek organizacyjnych, które umożliwią osobom głuchym dostęp do dofinansowania zakupu telewizorów z zaawansowanymi funkcjami dostępności, potwierdzającym systematyczne działania Funduszu związane z przedmiotem petycji.

**Uzasadnienie**

W dniu 1 lipca br. do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wpłynęła Państwa petycja dotycząca zapewnienia osobom głuchym pełnego dostępu do informacji oraz przeciwdziałania dyskryminacji poprzez opracowanie i wdrożenie jednolitych zasad oraz wytycznych dla wszystkich 16 oddziałów PFRON i podległych im jednostek organizacyjnych, które umożliwią osobom głuchym dostęp do dofinansowania zakupu telewizorów z zaawansowanymi funkcjami dostępności.

W związku z powyższym proszę przyjąć następujące wyjaśnienia.



## Dostęp do dofinansowania ze środków PFRON

Dostęp osób z dysfunkcją słuchu do dofinansowania ze środków PFRON jest zapewniony przede wszystkim poprzez możliwość korzystania z wielu zadań wskazanych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych dalej: ustawa o rehabilitacji. W szczególności obejmuje to:

- ✓ Likwidację barier w komunikowaniu się, za realizację której odpowiada samorząd powiatowy na podstawie:
  - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. d ustawy o rehabilitacji – likwidacja barier w komunikowaniu się w celu swobodnego porozumiewania się i/lub przekazywania informacji.
  - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. c ustawy o rehabilitacji – zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, zgodnie z katalogiem stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r.

## Program PFRON „Aktywny samorząd”

W ramach programu „Aktywny samorząd” konsekwentnie zapewniamy osobom głuchym pełny dostęp do informacji oraz przeciwdziałamy dyskryminacji w dostępie do oferowanej pomocy. Osoby z dysfunkcją słuchu mogą ubiegać się o wsparcie w ramach następujących zadań:

- ✓ Formy wsparcia adresowane wyłącznie do osób z dysfunkcją słuchu (17,6% zadań programu):
  - Obszar A Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy,
  - Obszar A Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu,
  - Obszar B Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania.
- ✓ Formy wsparcia adresowane m.in. do osób z dysfunkcją słuchu (23,5% zadań programu):
  - Obszar B Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń z obsługi sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
  - Obszar B Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu,
  - Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,
  - Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

## Zakup telewizorów z funkcjami dostępności

Postulat standaryzacji procesu przyznawania dofinansowań na zakup telewizorów (A) z funkcjami dostępności (Obszar B Zadanie 4) jest realizowany od początku zadania, zgodnie



z obowiązującymi zasadami. Każdy Wnioskodawca może ubiegać się o wybrany przez siebie sprzęt elektroniczny, który – jego zdaniem ograniczy lub zlikwiduje bariery w komunikowaniu się czy w dostępie do informacji.

Definicja sprzętu elektronicznego w programie jest celowo elastyczna i ogólna, by obejmować także nowoczesne i innowacyjne rozwiązania. Nie istnieje zamknięty katalog sprzętu i oprogramowania, ani ograniczenia dotyczące konfiguracji ich elementów.

Tworzenie sztywnego katalogu kwalifikowalnych sprzętów, np. telewizorów, byłoby nieefektywne i niecelowe, ze względu na szybki rozwój technologii. Mogłoby prowadzić do pominięcia istotnych rozwiązań oraz generować wątpliwości wymagające indywidualnych rozstrzygnięć.

## **Kryteria kwalifikowalności i uzasadnienie zakupu**

Ważnym elementem procesu przyznawania dofinansowania – pominiętym w petycji – jest obowiązek uzasadnienia związku przedmiotu zakupu z celami programu. Dotyczy to również telewizorów. Wnioskodawca musi wskazać funkcje dostępności urządzenia oraz uzasadnić ich zastosowanie w kontekście celów programu. W przypadku zakupu telewizora o większej przekątnej (np. powyżej 50”), należy dodatkowo uzasadnić potrzebę takiego wyboru (np. ze względu na jednoczesną dysfunkcję wzroku, charakter aktywności lub warunki lokalowe). Należy pamiętać, że nowoczesne telewizory posiadają szereg ułatwień dostępu a wśród nich możliwość powiększania tekstów napisów i fragmentu ekranu, w którym widać tłumacza języka migowego.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, wydatki publiczne muszą być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Realizatorzy programu – powiaty – są zobowiązani do merytorycznej weryfikacji uzasadnień oraz specyfikacji sprzętu i oprogramowania.

Głównym kryterium kwalifikowalności kosztu są indywidualne potrzeby osoby z niepełnosprawnością, związane z rehabilitacją zawodową i społeczną, w odniesieniu do celów programu. Celem głównym programu jest eliminacja barier ograniczających uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i edukacyjnym. W Obszarze B szczególnie nacisk kładzie się na przygotowanie osób z zaburzeniami słuchu do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym.

## **Decyzje i aktualizacja stanowiska**

Decyzję o przyznaniu wsparcia oraz jego wysokości podejmuje wyłącznie Realizator programu, na podstawie złożonego wniosku i ustalonego stanu faktycznego.

Obszar B Zadanie 4 został wdrożony w 2019 roku. Już w 2020 roku przedstawiliśmy stanowisko, że możliwe jest dofinansowanie zakupu telewizora, z zaleceniem ograniczenia kwoty w sytuacjach standardowych (w przypadku typowych potrzeb użytkownika).



Wysokość dofinansowania zależy nie tylko od funkcji dostępności urządzenia, ale często również od jego rozmiaru. Nie wykluczamy dofinansowania telewizora o większej przekątnej lub w wyższej kwocie – pod warunkiem odpowiedniego uzasadnienia.

Przegląd dostępnych modeli telewizorów w 2025 roku wskazuje na możliwość zakupu tańszych i mniejszych urządzeń, które spełniają wymagania dostępności. Jeśli większy telewizor jest niezbędny, należy wykazać jego adekwatność do realizacji celów programu.

Zakup telewizora jako zamiennika sprzętu komputerowego oceniamy jako nieracjonalny ze względu na ograniczoną funkcjonalność telewizorów.

W związku z postulatem zawartym w petycji, Fundusz zaktualizuje i ponownie prześle swoje stanowisko dotyczące możliwości dofinansowania zakupu telewizora w ramach Obszaru B Zadanie 4 do Realizatorów programu.

Warto jednak dodać, że informacje o możliwości dofinansowania zakupu telewizora były przekazane do Realizatorów programu „Aktywny samorząd”. Wiele osób z niepełnosprawnością otrzymało takie dofinansowanie. Przypadki odmowy dofinansowania mogą występować z różnych powodów, najczęściej niedostatecznego uzasadnienia potrzeby zakupu.

Odnosząc się do postulatu **wdrożenia skutecznego nadzoru i interwencji przez terenowe oddziały PFRON (B)**, zaznaczamy, że działania te są systematycznie realizowane zgodnie z obowiązującymi zasadami. Każdy wniosek złożony przez beneficjenta programu, który zostanie odpowiednio uzasadniony, może zostać zrealizowany.

## Odpowiedni budżet programu

Co roku zapewniamy odpowiedni budżet programu, który – ze względu na publiczny charakter – musi być racjonalnie wykorzystywany. W przypadku pozytywnej oceny formalnej wniosku oraz właściwego uzasadnienia proponowanego wydatku, interwencje czy odwołania osób z niepełnosprawnością nie są co do zasady konieczne do uruchomienia wsparcia.

## Wsparcie eksperckie

W razie wątpliwości dotyczących potrzeby wyposażenia osoby z niepełnosprawnością w określony sprzęt elektroniczny, wniosek kierowany jest do zaopiniowania przez eksperta powiatu. Istnieje również możliwość skorzystania z opinii ekspertów z Ośrodków Wsparcia i Testów, działających w ramach programu „Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością” (CIDON):

- [cidon.pfron.org.pl](http://cidon.pfron.org.pl)
- Ośrodki Wsparcia i Testów

Zgodnie z rozdziałem X ust. 5 programu:



„W przypadku wniosku złożonego w obszarze, w którym nie występuje obowiązek opiniowania przez eksperta PFRON, który w trakcie jego oceny nasuwa wątpliwości co do możliwości pozytywnej weryfikacji pod względem kryterium dotyczącego rodzaju niepełnosprawności adresata programu lub co do celowości wnioskowanego dofinansowania, do podjęcia pozytywnej decyzji wymagana jest pozytywna opinia wydana przez eksperta – lekarza specjalisty o specjalizacji związanej z rodzajem niepełnosprawności adresata programu.”

## Rozwój kompetencji pracowników i wymiana doświadczeń

Oddziały PFRON od wielu lat organizują cykliczne spotkania konsultacyjno-szkoleniowe dla pracowników realizujących program. Uczestniczą w nich eksperci z dziedzin związanych z przedmiotem dofinansowania, co sprzyja podnoszeniu kompetencji oraz wymianie doświadczeń. Zapraszamy również Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych do aktywnego udziału w tych spotkaniach.

Odnosząc się do postulatu **budowy jednolitej polityki w obszarze dostępności audiowizualnej (C)** informujemy, że działania w tym zakresie realizujemy w ramach naszych kompetencji.

## Dostępność to stały element działań

Dążymy do tego, aby dostępność była stałym elementem wszystkich zadań i działań, które realizujemy. Obowiązuje nas „Polityka dostępności Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych”. Zawiera ona ogólne wytyczne dla naszych działań - zgodnie z przepisami prawa, standardami i dobrymi praktykami. Wytyczne te uwzględniają osoby ze szczególnymi potrzebami. Wdrażamy je w miarę naszych możliwości prawnych, technicznych i finansowych.

## Polityka dostępności

Zgodnie z zapisami Polityki dostępności:

- Zobowiązaliśmy naszych pracowników do zapewnienia dostępności materiałów multimedialnych. Oznacza to, że materiały edukacyjne, informacyjne i wewnętrzne powinny być dostępne m.in. poprzez napisy rozszerzone, tłumaczenie na język migowy oraz audiodeskrypcję.
- Wskazaliśmy jasne zasady publikacji treści w Polskim Języku Migowym (PJM). Choć nie jest to wymagane przepisami, zalecamy, by filmy – wszędzie tam, gdzie to możliwe – były tłumaczone na PJM. Dla wielu osób Głuchych PJM jest bowiem pierwszym i najlepiej rozumianym językiem. Same napisy mogą być niewystarczające. Dlatego zachęcamy, aby publikować osobne wersje filmów: jedną z tłumaczem PJM i napisami, a drugą z audiodeskrypcją. Gdy film nie zawiera tłumaczenia na PJM, rekomendujemy zgłoszenie zapotrzebowania do Wydziału Komunikacji PFRON.



- Wszystkie materiały powinny spełniać standardy dostępności cyfrowej WCAG oraz wymagania ustawy o dostępności cyfrowej. Dzięki temu będą one dostępne również dla osób z innymi potrzebami, np. słabowidzących czy korzystających z klawiatury zamiast myszy.

## Polski Akt o Dostępności

Państwa postulaty zostały uwzględnione w przepisach Polskiego Aktu o Dostępności (PAD). To ustawa z 26 kwietnia 2024 r., która obowiązuje od 28 czerwca 2025 r.

PAD wdraża w Polsce przepisy Europejskiego Aktu o Dostępności (EAA) i obejmuje wybrane produkty i usługi kluczowe dla samodzielnego funkcjonowania jak najszerszego grona użytkowników – w tym osób głuchych i słabosłyszących.

Ustawa nakłada obowiązki na dostawców usług dostępu do treści audiowizualnych (np. platformy VOD, telewizję hybrydową, serwisy streamingowe).

Wymagania dostępności obejmują m.in.:

- zrozumiały sposób obsługi produktów, który nie będzie wymagał użycia słuchu,
- zgodność z zasadami dostępności cyfrowej WCAG,
- możliwość korzystania z usług za pomocą zmysłu wzroku, w tym alternatywne formy przekazu informacji (np. tekst, grafika, PJM),
- kompatybilność z urządzeniami wspomagającymi, takimi jak aplikacje do tłumaczenia na PJM czy systemy wspierające komunikację wizualną,
- zapewnienie dostępności całego procesu świadczenia usługi – od momentu zapoznania się z ofertą, przez rejestrację, aż po korzystanie z treści i kontakt z obsługą.

## Zawiadomienie o barierach

Każda osoba, która napotka bariery w korzystaniu z usług objętych PAD, może złożyć zawiadomienie do Prezesa Zarządu PFRON:

- elektronicznie za pomocą gov.pl, ePUAP /PFRON/SkrytkaESP lub na adres mailowy: [dostepnosc@pfron.org.pl](mailto:dostepnosc@pfron.org.pl),
- telefonicznie pod numer: 48 22 581 84 10, numer wewnętrzny: 5,
- osobiście w siedzibie PFRON,
- w polskim języku migowym – podczas wizyty w PFRON (do protokołu) lub w formie nagrania przesłanego elektronicznie,
- listownie.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.



Z poważaniem  
Dokument podpisany elektronicznie  
Aneta Janducha  
Dyrektor Biura

## Treść ze stopki pisma

al. Jana Pawła II 13, 00-828 Warszawa, POLSKA, tel. +48 22 50 55 500, [www.pfron.org.pl](http://www.pfron.org.pl)

wz. Zastępcy Dyrektora



---

al. Jana Pawła II 13

00-828 Warszawa, POLSKA

tel. +48 22 50 55 500

[www.pfron.org.pl](http://www.pfron.org.pl)

---